

Guía Docente				
Datos Identificativos				2016/17
Asignatura (*)	Planificación estratéxica e cultura participativa	Código	652512215	
Titulación	Mestrado Universitario en Dirección, Xestión e Innovación de Institucións Escolares e Socioeducativa			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	4.5
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Pedagogía e Didáctica			
Coordinación	Candedo Gunturiz, María Dolores Fatima	Correo electrónico	dolores.candedo@udc.es	
Profesorado	Candedo Gunturiz, María Dolores Fatima Cruz Lopez, Laura Serantes Pazos, Araceli	Correo electrónico	dolores.candedo@udc.es laura.cruz@udc.es araceli.serantes.pazos@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta materia, integrada na especialidade da acción socioeducativa, está orientada a identificar as claves da planificación estratéxica ao servizo da participación cidadá. A xestión e dirección de centros de carácter socioeducativo plantea a necesidade de considerar de maneira moi activa a potencialidade dos distintos actores dos procesos socioeducativos, promovendo sinerxías entre as persoas, as entidades e as institucións, como un criterio de calidade na propia planificación das intervencións nestes contextos. Nesta liña trátase coñecer e valorar distintas modalidades de planificación, atendendo a modelos con certa traxectoria na realidade socioeducativa como son o plan de caso, o marco lóxico, a axenda 21 ou os orzamentos participativos.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A2	Utilizar modelos colaborativos de acción socioeducativa que promovan verdadeiras comunidades de aprendizaxe, favorecendo o traballo en contornos multiprofesionais
A3	Elaborar plans estratéxicos a nivel directivo e operativo para asegurar o incremento da calidade nas organizacións ou institucións educativas.
A7	Ser capaz de establecer estratexias de liderado e empoderamento dos distintos axentes sociais que favorezan un clima institucional óptimo.
A8	Redactar, presentar e defender proxectos de investigación e informes, memorias, regulamentos, así como outros documentos básicos que contribúan a organizar a acción escolar e/ou socioeducativa.
B1	Capacidade de análise e síntese
B2	Capacidade de resolución de problemas
B5	Capacidade de mostrar actitudes coherentes coas concepcións éticas e deontolóxicas propias da profesión
B7	Capacidade para elaborar e defender un discurso ante diferentes audiencias
B9	Capacidade de innovar
B11	Capacidade de organización e planificación
B12	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, a miúdo nun contexto de investigación.
B13	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
B14	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
B15	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüidades.

B16	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun modo que haberá de ser en gran medida autodirixido ou autónomo.
C1	Comunicar as conclusións -e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan- a públicos especializados e non especializados dun modo claro e sen ambigüedades
C2	Aplicar os coñecementos adquiridos e a capacidade de resolución de problemas en entornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos mais amplos (ou multidisciplinaís) relacionados coas súas áreas de estudo.
C6	Capacidade de integrar coñecementos e enfrontarse á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclua reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos, valorando criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información disponible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Demostrar habilidades no manexo de procesos participativos a través de técnicas concretas	AP2 AP3 AP7 AP8	BM2 BM5 BM9 BM11 BM12 BM13 BM14 BM15 BM16	CM2 CM6
Saber definir e desenvolver propostas participativas axeitadas a diferentes contextos de acción	AP2 AP3 AP7 AP8	BM1 BM5 BM7 BM12 BM13 BM14 BM15 BM16	CM1 CM2 CM6
Dominar metodoloxías participativas de análise da realidade, planificación e avaliación	AP2 AP3 AP7 AP8	BM1 BM2 BM5 BM7 BM9 BM11 BM12 BM13 BM14 BM15 BM16	CM1 CM2 CM6
Elaborar a documentación pertinente derivada do proceso de planificación: plans de acción, proxectos, informes, memorias...	AP2 AP3 AP7 AP8	BM1 BM5 BM7 BM12 BM13 BM14 BM15 BM16	CM1 CM2 CM6

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Planificación estratéxica e cultura participativa	1.1. Cidadanía e políticas públicas 1.2. Participación cidadá e desenvolvemento comunitario 1.3. Planificación estratéxica: dimensión conceptual e eixes de desenvolvemento.
2. Metodoloxías participativas	2.1. Análise da realidade 2.2. Formulación e avaliación do plan estratéxico 2.3. Modalidades de planificación: plan de caso, marco lóxico, axenda 21, orzamentos participativos

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Análise de fontes documentais	A3 A8 B1 B7 B12 B13 B14 B16	10	32	42
Discusión dirixida	A2 A7 B1 B2 B5 B7 B8 B9 B12 B13 B14 B15 B16 B17 C2 C6	10	0	10
Estudo de casos	A2 A3 A7 A8 B1 B2 B5 B7 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 C1 C2 C6	10	0	10
Seminario	A3 A7 A8 B1 B2 B5 B7 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 C1 C2 C6	10	0	10
Proba de ensaio	A2 A3 A7 A8 B1 B5 B7 B9 B11 B12 B13 B14 B15 C1 C2 C6	0	32.5	32.5
Presentación oral	A8 B1 B2 B7 B9 B11 B12 B14 B15 C1 C6	2	4	6
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Análise de fontes documentais	Técnica metodolóxica que supón a utilización de documentos audiovisuais e/ou bibliográficos (fragmentos de reportaxes documentais ou películas, noticias de actualidade, paneis gráficos, fotografías, biografías, artigos, textos lexislativos, etc.) relevantes para a temática da materia con actividades especificamente deseñadas para a análise dos mesmos. Pódese empregar como introdución xeral a un tema, como instrumento de aplicación do estudo de casos, para a explicación de procesos que non se poden observar directamente, para a presentación de situacións complexas ou como síntese de contidos de carácter teórico ou práctico.
Discusión dirixida	En base a lecturas previas de carácter obrigatorio, a través das que recoller diferentes argumentacións sobre unha temática, favorecendo o debate e contraste de opinións fundamentadas, coa finalidade de que o alumnado constrúa unha visión crítica das diferentes formas de interpretar a realidade socioeducativa.
Estudo de casos	Consiste na procura e/ou achegamento dunha serie de casos ou experiencias socioeducativas para o seu estudo, análise e discusión á luz dos referentes teóricos da materia.

Seminario	Técnica de traballo en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema. Caracterízase pola discusión, a participación, a elaboración de documentos e as conclusións ás que teñen que chegar todas as persoas participantes no seminario.
Proba de ensaio	Busca responder por escrito a preguntas de certa amplitude valorando a capacidade de razoamento (argumentar, establecer sinerxías, etc.), creatividade e orixinalidade, espírito crítico, síntese, precisión conceptual e redacción. Implica, polo tanto, un estudo amplo e profundo dos contidos, sen perder de vista o conxunto das ideas e as súas relacións.
Presentación oral	Exposicións de tarefas realizadas tanto de xeito individual como colectivo, diante do grupo de referencia, procurando tirar algunhas conclusións sobre o problema de investigación, documento ou experiencia abordada.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Proba de ensaio	A atención personalizada, ben en sesións de aula, ou en titorías en pequeno grupo ou individuais relaciónase coa necesidade dun seguimento do traballo do alumnado cando se empregan as metodoloxías sinaladas, e, ten especial relevancia na conexión das actividades relacionadas coas clases interactivas e expositivas.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Seminario	A3 A7 A8 B1 B2 B5 B7 B9 B11 B12 B13 B14 B15 B16 C1 C2 C6	Técnica de traballo en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema. Caracterízase pola discusión, a participación, a elaboración de documentos e as conclusións ás que teñen que chegar todas as persoas participantes no seminario. Esixe un traballo previo individual e autónomo sobre os documentos, así como a asistencia e participación na aula, formulando preguntas, explorando contradicións, achegando argumentos... co obxectivo de favorecer a reflexión crítica e a comprensión. Valorarase o grao de participación, a calidade das achegas, a capacidade de crítica e reflexión.	20
Proba de ensaio	A2 A3 A7 A8 B1 B5 B7 B9 B11 B12 B13 B14 B15 C1 C2 C6	Implica un estudo amplo e profundo das cuestións clave abardadas na materia, sen perder de vista o conxunto das ideas e as súas relacións. Valoraranse as capacidades de razoamento (argumentación, sinerxías...), síntese, creatividade e orixinalidade, espírito crítico, precisión conceptual e calidade da redacción, empregando unha linguaxe propia do contexto disciplinar.	70
Presentación oral	A8 B1 B2 B7 B9 B11 B12 B14 B15 C1 C6	Exposicións de tarefas realizadas tanto de xeito individual como colectivo, diante do grupo de referencia, procurando tirar algunhas conclusións sobre o problema de investigación, documento ou experiencia abordada.	10

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	AA.VV. (1992). Guía metodológica de apoyo a proyectos y acciones para el desarrollo . Madrid: IEPALAAA.VV. (2010). La Democracia en Acción: Una visión desde las metodologías participativas. Madrid: AntígonaANDER- EGG, Ezequiel (2007). Introducción a la planificación estratégica. Buenos Aires: Lumen BLANCO, Ismael e GOMÁ, Ricard (coords) (2002). Gobiernos locales y redes participativas. Barcelona: Ariel CABALLO VILLAR, MB e FRAGUELA VALE, R (coords) (2007). A investigación-acción participativa no quefacer municipal . A Coruña: Deputación Provincial CAMPO, Alejandro (2012). Herramientas para directivos escolares II. Madrid: Wolters KluwerCOLINO, César e DEL PINO, Eloisa (2003). ?Un fantasma recorre Europa: Renovación democrática mediante iniciativas de promoción participativa en los gobiernos locales?. Ponencia presentada a las II Jornadas del Comité de Investigación en Soci. http://www.fes-web.org/sociopolitica/paginas/2jornadas.htmDE LA RIVA, Fernando (2003). Metodologías de análisis de la realidad global y local. Plataforma para la Promoción del Voluntariado en EspañaFONT, Nuria; SUBIRATS, Joan (2000). Local y sostenible la Agenda 21 Local en España . Barcelona: IcariaGANUZA, Ernesto e ÁLVAREZ, Carlos (coord.) (2003). Democracia y presupuestos participativos. Barcelona: IcariaGÓMEZ GALÁN, Manuel (2003). Orientaciones para la aplicación del enfoque del marco lógico: errores frecuentes y sugerencias para evitarlos. Madrid: CIDEALICLEI (). Guía europea para la planificación de las Agendas 21 Locales. Bilbao: BakezMARCHIONI, Marco (2006). ?Democracia participativa y de la crisis política. La experiencia de los planes comunitarios?. Cuadernos de Trabajo Social, 19, 213-224. MARTÍNEZ LÓPEZ, Miguel (2007). Complejidad y participación: la senda de la invención estratégica. Política y Sociedad, Vol. 44. MÚJICA, Marta; GÓMEZ-LIMÓM, Javier (2002). Plan de acción para los espacios naturales protegidos del Estado Español. Madrid: EuroparcPEREZ RÚA, M; CABALLO VILLAR,MB e MONTERO SOUTO (coords) (2006). Asociacionismo e participación cidadá: análise e propostas. A Coruña: Deputación Provincial POSE,H e FRAGUELA, R (coords) (2006). Planificación estratéxico en cultura . A Coruña: Deputación Provincial VILLASANTE, Tomás; MONTAÑÉS Manuel e MARTÍN, Pedro (coord.) (2001). Prácticas locales de creatividad social. Construyendo ciudadanía/2.. Barcelona: El Viejo TopoVILLASANTES, Tomás e GARRIDO Fco. Javier (coords.) (2002). Metodologías y presupuestos participativos. Madrid: IEPALA, CIMASVILLASANTE, Tomás (2013). ¿Hay ingeniería social en los movimientos y en los procesos sociales? http://www.redcimas.org/biblioteca/teoria-y-epistemologia/WEISSMANN, Hilda; LLABRÉS, Antonia (2001). Guia para hacer la Agenda 21 Escolar. Bilbao: Ministerio de Medio AmbienteRevistas: Educación Social. Revista de Intervención Socioeducativa.Documentación Social.Pedagogía Social. Revista Interuniversitaria.Revista Galega de Educación.Revista de CC. Sociales. AmbientalMENTE sustentable.Revista Enlace.El Viejo Topo Revista EncrucijadasEducational Gerontology Journal.
Bibliografía complementaria	CAMACHO, Hugo (2001). El enfoque del marco lógico 10 casos prácticos : cuaderno para la identificación y diseño de proyectos de desarrollo. Madrid: CIDEALRAMÍREZ, Alfredo (2010). Democracia participativa: la democracia participativa como profundización en la democracia . Valencia: Tirant lo Blanch

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías